

De leden van de raad

VERZONDEN 13 SEP 2018

Onderwerp : Gaswinning winningsplan Westerveld - vervolgprocedure

Gieten, 13 september 2018

No. : 163447
Bijlagen : 1

Behandeld door : A. Thieme
Doorkiesnummer : (0592) 26 78 20

Uw brief van : -
Uw kenmerk : -

Geachte leden van de raad,

Vanaf eind 2016 hebben wij uw raad betrokken bij de procedure voor het winningsplan Westerveld. Op dit moment willen wij u meenemen in de vervolgpcedure en de definitieve besluitvorming van de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) die wij op korte termijn tegemoet kunnen zien. Ter voorbereiding op de komende ontwikkelingen willen wij u graag informeren.

Voor de zomervakantie hebben de betrokken colleges en de actiegroep Stop Gaswinning Marsdijk een informele vooraankondiging ontvangen. In het Dagblad van het Noorden van 3 augustus jl. stond vermeld dat naar verwachting de minister van EZK in de tweede week van september definitief uitsluitsel zou geven. Inmiddels hebben wij van het Ministerie bericht ontvangen dat de planning tenminste twee weken is vertraagd.

Ter informatie sturen wij u bijgaande informatienotitie. Daarin wordt ook ingegaan op de achtergrond van deze gaswinning en procedure. De aanstaande besluitvorming beroepstermijn en de samenwerking met buurgemeenten en andere overheden in de regio komt aan de orde. Zodra wij meer informatie hebben over de besluitvorming, zullen wij één en ander nader met u delen.

Met vriendelijke groet,

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer T. Baas
burgemeester

Instemmingsbesluit Winningsplan Westerveld (gaswinning in en rond Assen)

(Informatienotitie voor besluitvorming – september/oktober 2018)

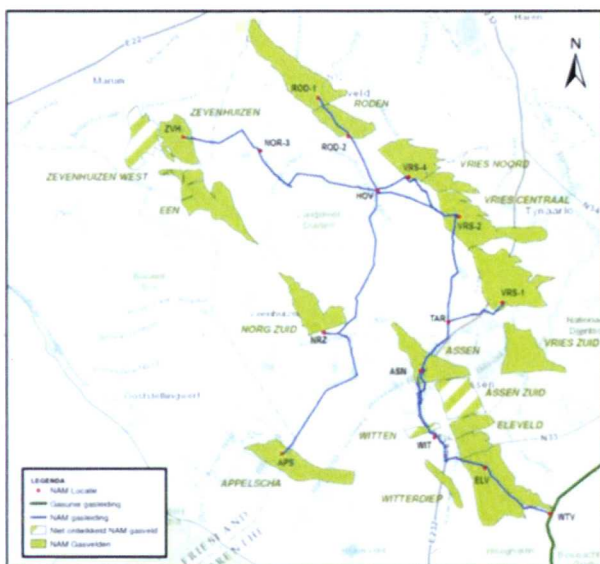
Inleiding:

Sinds eind 2016 heeft de gaswinning in en rond Assen extra aandacht van inwoners en lokale overheden in Noord-Drenthe. Op dat moment startte een procedure op grond van de Nieuwe Mijnbouwwet, waarbij lokale overheden en inwoners werden betrokken bij de besluitvorming. Van het Ministerie van EZK hebben wij bericht ontvangen dat het definitieve besluit naar verwachting begin september 2018 bekend zal worden gemaakt.

Binnen de beroepstermijn van zes weken zullen wij dan, zoals eerder in de zienswijzentermijn (2017), de gemeenteraad betrekken. Aan de hand van een strakke planning hebben we overleg en afstemming met de andere overheden. Ook zullen wij daarbij aandacht hebben voor adequate communicatie naar onze inwoners. Deze notitie is ter voorbereiding op de besluitvorming. Naast een inhoudelijke samenvatting van het dossier bevat het een beschrijving van de procedurestappen zoals die sinds eind 2016 tot nu zijn ingevuld.

1. Winningsplan Westerveld

In en rond Assen wordt, zoals ook elders in het land, al ruim 40 jaar vanaf meerdere locaties gas gewonnen door de NAM. De meeste kleine gasvelden in Noord Drenthe zijn inmiddels nagenoeg leeg. De belangrijkste nog werkende locaties zijn gelegen in Assen Noord (Gasveld Vries-Zuid) en in de omgeving van Eleveld. In navolging van de ontwikkelingen rond de gaswinning in Groningen en de nieuwe Mijnbouwwet, heeft de Minister eind 2016 de lokale overheden advies gevraagd over de gaswinning in Noord-Drenthe, het "Winningsplan Westerveld". Westerveld is de naam die de NAM heeft gekozen voor deze cluster van kleine gasvelden. Zo kennen wij in onze gemeente bijvoorbeeld het gasveld "Annerveen" dat zich uitstrekt over de gemeenten Tynaarlo, Veendam, Midden Groningen en Aa en Hunze.

(Dit kaartje is afkomstig uit het Winningsplan Westerveld).

2. Besluitvormingsprocedure gaswinning

Nadat een winningsplan is ingediend bij de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK), kent het besluitvormingsproces over een gaswinning meerdere stappen:

- Advies

De minister vraagt advies over het winningsplan aan de Technische commissie bodembeweging (Tcbb), het Staatstoezicht op de mijnen (Sodm), de Mijnraad en de decentrale overheden.

Naar aanleiding van de winning en bevingen in het Groningerveld is de wetgeving rond winningen veranderd. De risico's en het burgerperspectief moeten veel beter worden meegenomen in de besluitvorming over gaswinningen.

Voor de invulling van het burgerperspectief hebben de decentrale overheden formeel adviesrecht gekregen over een winningsplan. Met deze rol van de gemeenten, waterschappen en provincies wil de wetgever bereiken dat de belangen van de omgeving, woningeigenaren en de infrastructuur in het gaswinningsdossier goed geborgd worden.

- Ontwerp instemmingsbesluit/zienswijzen

Na de adviesperiode neemt de minister van EZK een ontwerpbesluit op het winningsplan dat ter inzage wordt gelegd en waar burgers en overheden een zienswijze op kunnen indienen.

De minister van EZK heeft een Ontwerp instemmingsbesluit genomen op het Winningsplan Westerveld en er zijn zienswijzen ingediend o.a. door gemeenten, waaronder Aa en Hunze.

- Instemmingsbesluit/beroep

De minister van EZK neemt een definitief besluit waartegen nog beroep mogelijk is bij de Raad van State

Het instemmingsbesluit wordt op korte termijn verwacht (zie inleiding).

Hierna wordt nader ingegaan op de verschillende stappen rond het Winningsplan Westerveld.

Voor alle duidelijkheid: De NAM is initiatiefnemer, de Minister van EZK is bevoegd gezag. De rol van de lokale overheden is de minister te wijzen op de belangen van de inwoners van de gemeenten bij de besluitvorming over gaswinning.

3. procedure winningsplan Westerveld

3.1 Advies

Op 13 oktober 2016 heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK)¹ het Winningsplan Westerveld van de NAM toegezonden aan alle bij deze gaswinning betrokken overheden, waaronder het college van onze gemeente. Ons is daarbij verzocht advies aan de Minister uit te brengen.

Op 17 januari 2017 heeft het college haar advies over het winningsplan Westerveld uitgebracht aan de Minister van EZK. Het college is bevoegd om een advies uit te brengen. Vanwege de maatschappelijke impact en op uitdrukkelijk verzoek is de gemeenteraad destijds betrokken bij het advies. Met de gemeenteraad is besproken op welke wijze invulling wordt gegeven aan de adviesrol.

In de gemeente Assen, waar zich een actiegroep "Stop gaswinning Marsdijk nu" had gevormd, werd overleg gevoerd met de o.a. wijkvereniging Marsdijk en Dorpsbelangen Loon. In Aa en Hunze was er contact met Dorpsbelangen Balloo.

Bij het opstellen van het advies hebben wij intensief samengewerkt met de andere overheden die een adviesrecht hebben op het Winningsplan Westerveld. De Noord-Drentse gemeenten en waterschappen hebben een gezamenlijk advies naar de Minister gestuurd. De provincie heeft een eigen advies ingediend, waarvan de strekking is: Ja, mits. Gedeputeerde Staten kozen daarvoor

¹ Toen nog EZ (Economische Zaken) nu EZK (Economische Zaken en Klimaat)

omdat een “nee” tegen het winningsplan niet in overeenstemming is met het provinciaal beleid op de ondergrond waarin gaswinning wel wordt toegestaan.

Inhoud advies

In het winningsplan en de bijbehorende adviezen van Staatstoezicht op de Mijnen (Sodm) en de Technische commissie Bodembeweging (Tcbb) staat dat er, als gevolg van de voorgenomen winningen, er kans is op bevingen die kunnen leiden tot constructieve schade aan gebouwen. In het Tcbb advies valt zelfs te lezen dat mogelijk voor sommige kleinere velden de grens van magnitude 3,9 op de schaal van Richter wordt overschreden.

Gelet op bovenstaande en de onzekerheden en risico's is geadviseerd om 'nee' te zeggen tegen het Winningsplan Westerveld. Mocht de minister toch besluiten om de winning toe te staan, dan zijn op de volgende thema's adviezen gegeven met het uitdrukkelijke verzoek dit over te nemen:

1. Veiligheid
2. voorkomen en beperken van schade
3. Schadeafhandeling
4. Fracken
5. Communicatie
6. Meet/regelprotocol

3.2 Ontwerp instemmingsbesluit/zienswijzen

Op 8 mei 2017 heeft de minister een ontwerpbesluit op het winningsplan Westerveld gepubliceerd. Tot 19 juni 2017 konden zienswijzen op het ontwerp-instemmingsbesluit worden ingediend.

Op 23 en 24 mei 2017 zijn door het EZK inloopavonden georganiseerd, waaronder in Ekehaar. Het ministerie, Staatstoezicht op de mijnen (SodM) en TNO hebben daar inwoners uit de omgeving geïnformeerd over het winningsplan, de verwachte effecten en de procedure van besluitvorming.

In het ontwerpbesluit heeft de Minister aangegeven in te stemmen met de voorgenomen gaswinningen, zoals vertaald in het winningsplan met uitzondering van het fracken en toepassen van zuurstimulatie. De minister heeft dus geen gehoor gegeven aan het hoofdadvis van de gemeenten en waterschappen om geen goedkeuring te geven aan het winningsplan. Met de andere gemeenten en waterschappen werd een zienswijze opgesteld. Na eerdere unanieme instemming van de raad met het advies is de zienswijze ter informatie aan de raad voorgelegd.

Het gemeentebestuur van Assen besloot de ontwerp-zienswijze actief te delen met de inwoners. Uit informatie van het ministerie is gebleken dat daarop ruim 900 zienswijzen werden ingediend op het ontwerp instemmingsbesluit. Gedeputeerde Staten reageerden met een eigen zienswijze.

Inhoud Zienswijze

Het college vindt dat de minister in zijn afweging de effecten van de gaswinning in het gebied -en voornamelijk ook het voorkomen van die effecten- onvoldoende zijn meegenomen. De strekking van de zienswijze was in lijn met het advies: Niet winnen.

Het besluit gaat inhoudelijk nog voorbij aan de maatschappelijke effecten, die volgens de nieuwe mijnbouwwet ook nadrukkelijk meegewogen dienen te worden. In het winningsplan en de technische adviezen wordt de kans op een zware beving als klein beoordeeld. Tegelijkertijd is er nog altijd weinig bekend over het gedrag van (kleine) aardgasvelden en is het deels gissen wat er precies gebeurt in de diepe ondergrond. In zijn advies van 13 april 2017 schrijft de Inspecteur-generaal van de SodM over de Groningersituatie dat de modellen te kort schieten. Wat we wel weten, is dat de velden in het plangebied hebben gebeefd en in het geval van Eleveld zelfs met een magnitude van groter dan 2,0 op de schaal van Richter. Minister heeft geen garantie gegeven dat zich een dergelijke of veel zwaardere beving niet voor zal doen.

De minister heeft geen gehoor gegeven aan het hoofdadvis van de gemeenten en waterschappen om geen goedkeuring te geven aan het winningsplan. Wel zijn op een aantal thema's uit het advies van lokale overheden voorschriften opgenomen in het ontwerp besluit maar deze zijn naar de mening van het college niet afdoende. Er is door de minister voorbijgegaan aan de onzekerheden in het winningsplan, het principe van de omgekeerde bewijslast zoals die voor Groningen geldt. Er is geen garantie te geven dat zich een zware beving niet voor zal doen onder het stedelijk gebied en de kernen van Assen. Het college is van mening dat hier het principe “Better safe, than sorry” dan van toepassing is.

Tal van zaken zijn in het winningsplan nog niet uitgewerkt en gespecificeerd zoals de natuurtoets/ Milieu Effect Rapportage voor het Natura 2000 gebied Drentsche Aa. Ook ontbreekt een gespecificeerd meet- en monitoringplan. Ook de uitgevoerde SRA is gebaseerd op onjuiste gegevens waarbij enkele geplande ontwikkelingen niet zijn meegenomen. Ook ontbreekt in het winningsplan informatie over de exacte locaties van winningsputten in de gasvelden, geplande locaties van winputten en de winningshoeveelheden per put zoals het Mijnbouwbesluit vereist. Tenslotte gaat het winningsplan niet in op de vraag op welke wijze schade wordt voorkomen. Dit zijn belangrijke zaken die in het winningsplan ontbreken en die niet reparabel zijn in de lopende procedure. Wanneer zonder deze informatie besluitvorming plaatsvindt wordt de rechtszekerheid van de inwoners geschaad.

3.8 Instemmingsbesluit/beroep

Er is nog geen definitief instemmingsbesluit genomen door de minister op dit winningsplan. Het definitief besluit zou aanvankelijk na de zomer van 2017 worden gepubliceerd. De ontwikkelingen rond het gasdossier in Groningen, de kabinetsformatie en capaciteitstekort na invoering van de nieuwe Mijnbouwwet, zorgden voor aanzienlijke vertraging in de besluitvorming. De laatste berichten zijn dat er in de 2e week van september 2018 een definitief besluit wordt gepubliceerd.

Dan hebben inwoners en overheden die een zienswijze hebben ingediend zes weken de mogelijkheid om in beroep te gaan bij de Raad van State. In de aanstaande beroepstermijn zullen wij, net zoals als eerder binnen de zienswijzentermijn in 2017, aan de hand van een strakke planning de gemeenteraad betrekken, afstemming hebben met de andere overheden en aandacht hebben voor adequate communicatie naar onze inwoners.

Tot Slot

Opgemerkt moet worden dat het mijnbouwdossier ook in Aa en Hunze breder is dan het winningsplan Westerveld. Ook de gaswinning uit Groningenveld en Annerveenveld, de zoutwinning nabij Veendam heeft zijn gevolgen in Aa en Hunze. Het schadedossier Zuidlaren, c.q. de afhandeling van de circa 500 schademeldingen na de aardbeving van december 2016, benadrukt het belang van een goed schaderegeling ook buiten Groningen. Ook daarin trekken de Noord Drentse overheden samen op (zie bijlage).

Zoals aangegeven dient deze notitie ter voorbereiding op de besluitvormingsprocedure. Het mag duidelijk zijn dat hier slechts een samenvatting is gegeven van inhoud en proces van dit winningsplan. Het Ministerie zal bij de bekendmaking van het definitieve besluit, het volledige winningsplan Westerveld en alle eerdere relevante processtukken en documenten ter inzage leggen. Ter voorbereiding op de besluitvorming kunnen wij de belangrijkste stukken uit ons eigen procesdossier met u delen. Uiteraard houden wij u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Gieten, 1 augustus 2018

Bijlage : Schadeprotocol en omgekeerde bewijslast

Bijlage : Schadeprotocol en omgekeerde bewijslast

Voor het Groningerveld is door het kabinet in januari 2018 een schadeprotocol vastgesteld voor het Groningerveld. Belangrijke basis voor het protocol is dat de NAM uit het schadetraject is gehaald. De beoordeling en uitkering van de schade wordt door een onafhankelijke commissie gedaan. Dit voor alle schades vanaf 31 maart 2017. De schades van voor 2017 worden passend beoordeeld en behandeld.

De omgekeerde bewijslast geldt alleen voor het Groningenveld. Voor de rest van Nederland geldt dit protocol niet. De Drentse bestuurders hebben bij de minister aangedrongen op een gelijke behandeling en onafhankelijke afhandeling van schade als gevolg van gaswinning.

Mede naar aanleiding van dit verzoek heeft de minister aan de Tcbb gevraagd een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden voor een regeling omtrent uniforme afhandeling van mijnbouwschade. De Tcbb heeft hiertoe op 28 februari jl. de resultaten van haar verkenning 'Help, een scheur in mijn huis!' uitgebracht. Hierin worden door de Tcbb de contouren geschetst voor een uniforme wijze van afhandeling van mijnbouwschade in Nederland.

Met die verkenning biedt de Tcbb handvatten aan de minister voor het uniform regelen van de afwikkeling van mijnbouwschade. De Noord Drentse gemeenten hebben hierop gereageerd en de minister middels een brief een aantal aanbevelingen gedaan. Het rapport biedt belangrijke aanknopingspunten voor een adequate en ruimhartige schadeafhandeling. Het is nog niet duidelijk wat de minister met het Tcbb-advies gaat doen.

Inhoud reactie Noord Drentse gemeenten op Tcbb advies "Help een scheur in mijn huis"

De Tcbb heeft 28 februari jl. u de resultaten van haar verkenning 'Help, een scheur in mijn huis!' aangeboden. Hierin worden door de Tcbb de contouren geschetst voor een uniforme wijze van afhandeling van mijnbouwschade in Nederland.

De Noord Drentse gemeenten Assen, Tynaarlo, Aa en Hunze en Noordenveld hebben hierop middels een brief gezamenlijk gereageerd naar de Minister. Hieronder een inhoudelijke samenvatting van de reactie.

De Tcbb adviseert de minister om in het kader van een integrale aanpak van schaderisico's bij mijnbouwactiviteiten te gaan werken met gebiedsarrangementen. In deze zogenoemde gebiedsarrangementen moeten dan afspraken worden gemaakt tussen de mijnbouwbedrijven en lokale overheden. Wij kunnen ons voorstellen dat verschillende gasvelden en winningen, met ieder hun specifieke kenmerken, vragen om onderscheid in de integrale benadering en monitoring van de risico's voor, tijdens en na de winning. Echter vragen wij ons wel af hoe bij verschillende gebiedsarrangementen de rechtsgelijkheid wordt geborgd. Onze zorg heeft hierbij met name betrekking op de schadeafwikkeling.

De Noord Drentse gemeenten willen graag meedenken over oplossingen, maar willen geen formele bevoegdheden overnemen. Het is niet duidelijk hoe het gebiedsarrangement zich hiermee verhoudt.

De Tcbb geeft in haar rapport aan dat een inwoner een betere bewijspositie krijgt door het 'wettelijke bewijsvermoeden', zoals dat voor Groningen van toepassing is. In het advies wordt hier echter niet op teruggekomen.

De Noord Drentse gemeenten vinden dat, naast het protocol voor het Groningenveld, gelijke afspraken en rechten moeten gelden voor alle schade als gevolg van alle andere mijnbouwactiviteiten overal in Nederland dus ook in Drenthe.

De Noord Drentse gemeenten kunnen zich vinden in het advies van de Tcbb aangaande de instelling van een landelijk instituut mijnbouwschade. Hiermee wordt invulling gegeven aan ons uitgangspunt voor een rechtvaardige en onafhankelijke afhandeling van alle mijnbouwschade in Nederland. Tevens wordt hiermee invulling gegeven aan waarborging van alle mijnbouwschade door de rijksoverheid. Ook wordt zo voorkomen dat ingeval van stapeling van mijnbouwactiviteiten er onduidelijkheid ontstaat over welke partij hiervoor aansprakelijk kan worden gesteld. Voor een inwoner met mijnbouwschade resteert dan daadwerkelijk één loket, waar een efficiënte, onafhankelijke afhandeling van schade gewaarborgd is.

De Noord Drentse gemeenten vragen de minister ook werk te maken van het onderdeel voorkomen van mijnbouwschade (preventief handelen).